

השמחה, מאת: פרופ. מנשה הראל

האושר והברכה של עם ישראל

המילה שמחה מופיעה 269 פעמים בתנ"ך (המילה יגון רק 14 פעמים) ולה 37 נרדפים בתנ"ך: בדת, בדר, גהץ, גילה, דיצה, הילולה, התרוננות, זמר, חג, חדא, חדוה, חינגא, מועד, משוש, משתה, ניגון, עילוז, עליצות, ענה, ענג, פזמון, פיוט, פצוח, צהלה, צחוק, צליל, רומס, רון, רינה, רונה, שחוק, שירה, שער, ששון, תהילה, תפילה, תרועה.

מכאן, שיש בשמחה שאיפה ותשוקה להגשמת הערכים:

אהבה, איכות, אמינות, גבורה, זכות, זימרה, זריזות, חיבה, חוכמה, חסידות, טיב, יושר, יצירתיות, כנות, נאמנות, נפלאות, ערגה, צדיקות, קדושה, רעות, שלווה ותשועה.

הרי ציטוט המקורות – 25 פסוקי התנ"ך: שמחה

- תהלים מ"ז 9: לכן שמח ליבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכון לבטח.
- תהלים קי"ג 9: מושיבי עקרת הבית, אם הבנים שמחה הללויה.
- תהלים מ' 3: אשמחה ואעלצה בכך, אזמרה שימך עליון.
- תהלים ל"ה-28: ירונו וישמחו חפצי צידקי ויאמרו – תמיד יגדל ה' החפץ שלום עבדו; ולשוני תהגה צידקך, כל היום תהילתך.
- תהלים ס"ח 4-5: וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלוהים, וישעשו בשמחה; שירו לאלוהים, זמרו שמו, סולו לרוכב בערבות, ביה שמו ועלוז לפניו.
- תהלים ל' 2: ארוממך ה' כי דיליתני, ולא שימחת אויבי לי.
- תהלים ל' 12: הפכת מספדי למחול לי, פיתחת שקי ותאזר לי שמחה.
- תהלים קל"ז 1-6: על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזוכרנו את ציון, על ערבים בתוכה תלינו כינורותינו, כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון. איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר; אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחיכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי.
- תהלים מ"ה 16: תובלנה בשמחות, וגיל תביאנה בהיכל מלך.
- תהלים מ"ז 6-8: עלה אלוהים בתרועה, ה' בקול שופר. זמרו אלוהים זמרו, זמרו למלכנו זמרו, כי מלך כל הארץ אלוהים, זמרו משכיל.
- תהלים מ"ח 2-4: יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון, ירכתי צפון קרית מלך רב; אלוהים בארמנותיה נודע למשגב.
- תהלים כ"ט 6: בפשע איש רע מוקש, וצדיק ירון ושמח.
- במדבר י' 10: וביום שימחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשיכם, ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם, והיו לכם לזיכרון לפני אלוהיכם, אני ה' אלוהיכם.
- דה"א כ"ט 9: וישמחו העם על התנדבם, כי בלב שלם התנדבו לה', וגם דויד המלך שמח שמחה גדולה.
- תהלים צ"ז 11-12: אור זרוע לצדיק, ולישרי לב שמחה; שמחו צדיקים בה' והודו לזכר קודשו.
- קהלת ב' 26: כי לאדם שטוב לפניו, נתן חוכמה ודעת ושמחה...
- נחמיה י"ב 26: ובחנוכת חומות ירושלים בקשו את הלוויים מכל מקומותם להביאם לירושלם לעשות חנוכה ושמחה ובתודות ובשיר מצילתיים ובלים ובכינורות.

- ישעיה ל"ה 10: ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על-ראשם, ששון ושמחה ישיגו,
ונסו יגון ואנחה.
- ירמיה ל"א 12: אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדיו, והפכתי אבלם לששון ונחמתים
ושמחתים מיגונם.
- שיה"ש ג' 11: צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעמרה שעמרה לו אימו ביום חתונתו וביום
שמחת ליבו.
- תהלים ל"ב 11: שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.
- תהלים ל"ג 5-1: רננו צדיקים בה', לישרים נאוה תהילה. הודו לה' בכינור בנבל עשור, זמרו לו;
שירו לו שיר חדש, היטיבו נגן בתרועה; כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה;
אוהב צדקה ומשפט, חסד ה' מלאה הארץ.
- ישעיה נ"ב 1: עורי עורי לבשי עוזך ציון, לבשי בגדי תפארתך ירושלם עיר הקודש כי לא יוסיף
יבוא-בך עוד ערל וממא.
- ישעיה נ"ב 9: פצחו רננו יחדיו חורבות ירושלם, כי ניחם ה' עמו גאל ירושלם.
- ישעיה ל' 8: והיה שם מסלול ודרך, ודרך הקודש יקרא לה, לא יעברנו ממא, והוא למו.

המניעים הנעימים לאושר והברכה של עם ישראל, הינם היצירתיות הטבעית שלו, המקוריות.

והרי כמה מהם:

1. העם הראשון בים התיכון ובסביבתו שהתנחל וקידש את ההר ובנה עליו את בירתו, מקדשו
ומבצרו של שלמה המלך הפילאי 'בדרך הקודש', ישעיה ל"ה 8.
- אציין שמדבר הסחרה הגדול בעולם בנוי מ- 50% מדבר חצצי, 37% סלעי ו- 13% חולי.
המדבר של ארץ כנען הוא הררי, וכי המילה דברה באמהרית - שמית דרומית, ולכן מדברות
ארץ כנען סלעיים בעיקרם.
2. העם היחיד בהר, שהתנחל בעיקר על מדרגות חקלאיות בהר ובמדבר של ארץ כנען בלבד,
הוא מפעל ישראלי.
3. העם המיוחד שמכר סוסים ומרכבות לארבע אימפריות וממלכות בימיו של שלמה המלך שהיו
לו 'שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר, ותמלא ארצו סוסים ואין קצה
למרכבותיו, ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה לאוצרותיו'. ישעיה ב' 7.
- וכן היו לו 250 נציבים רודים בעם, דה"ב ח' 10.
4. העם העיקרי שהשתמש בשבעה צבעי אמנות ואומנות, פרי מלאכותיו, ומפעלי שכניו -
כותנה ומשי, כאשר בימי הרומאים עלה מחיר אריג צבוע פי 40 מאריג שאינו צבוע; ומחיר
גם אחד של צבע הארגמן, היה כמחיר 20 גרם זהב.

5. העם הזעיר שקישט את מקדשו המפואר בזהב ובאלמוג. בימי שלמה הוא שלח לאופיר השוכנת באוקינוס ההודי הנידח שליחים, שיביאו לו זהב ואלמוגים לבנין בית המקדש, 14,5 טון זהב בכל שנה. דה"ב ט' 13.

האין השגים שכאלה שזכה בהם עמנו כבר מראשית קיומו, מעידים על כוחו ועוצמתו, ועל חיוניותו הרבה המודרכת על ידי חוכמה, בינה ודעת – המביאה בכנפיה אושר וברכה ושמחה בלב לרבים וליחיד ?

ובנימה אישית- אל קוראיי הנאמנים,

בחודש זה אני חוגג את 96 שנותיי העמוסות לעייפה ורוויות בשמחה, וחוקר את עצמי מאיין שאבתי את כוחותיי אלה. הרי כינוקא בן ארבע שנים הובילוני הוריי מפסגות הרי אוזבקיסטן שם נולדתי, לנופיה הקסומים של הארץ המובטחת במרומיה של עיר ציון ירושלים, שנכבשתי לתוך הווייתה, וממנה פרצתי לאורכה ולרוחבה של ארצנו – לצעוד בשביליה, הריה ומורדותיה, לדעת אותה, לחקור אותה, לדבוק בה באהבה, להתמסר לכל נפתוליה ולהיענות לכל צרכיה.

והיא השיבה לי בשמחת חיים מתמשכת, תוך כדי העשייה החלוצית לבניינה ועוצמתה. והמפתיע הוא שבשלוש המשלחות של 'אוונסקו' שבהן חקרנו בשנים 1992-1993, את דרכי המשי מסין ועד הים התיכון, הוכחתי ופרסמתי שמובילי השיירות לאורך, 12,000-17,000 ק"מ, היו יהודים פרסים, בוכארים ואפגנים, והריני מתחבר אל אבות אבותיי, שדמם זורם בעורקיי שנחלצו 'לעשות היסטוריה' כבר בימים ההם.

ולא נותקה עוד השלשלת.

ולסיום: תימלא הארץ שמחה !

כי בשמחה תצאו. מילים: ישעיה נ"ה 12, י"ב 3, 6.

כי בשמחה תצאו

ובשלום תובלון;

ההרים והגבעות

יפצחו רינה.

ושאבתם מים בששון

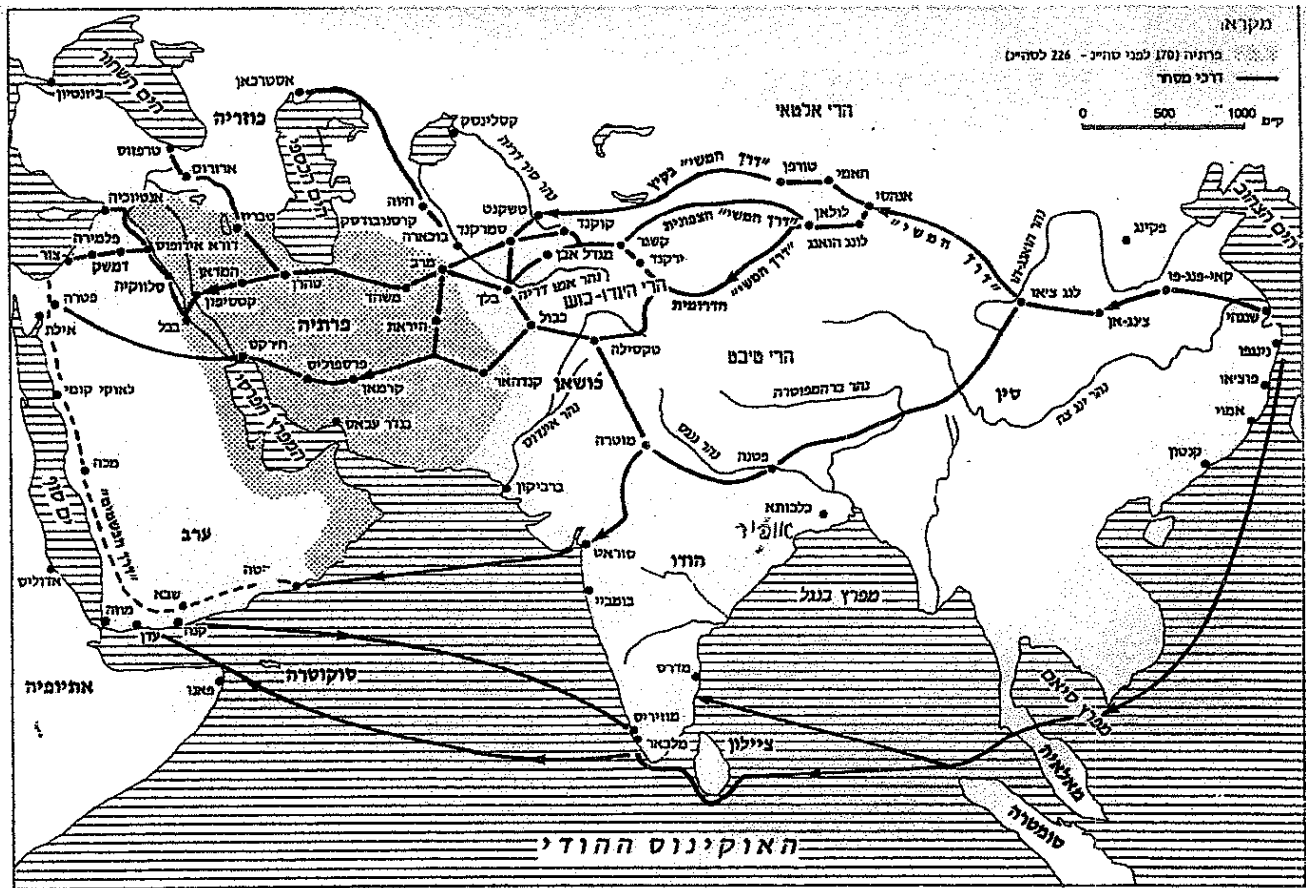
ממעייני הישועה.

צהלי, צהלי ורוני,

יושבת ציון, יושבת ציון,

הללויה.

התיישבות יהודי בוכארה בלב ידרכי המשי ודקתם לארץ ישראל

האוקינוס ההודי (לפי אטלס אוקספורד והמחבר) דרך המשי